De Rooden Leeuw

LEO SCHREUDERS
©2020 LH Schreuders "Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar worden gemaakt in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de schrijver."

L.H. Schreuders RA is gepensioneerd bedrijfseconoom en werkt nu aan publicaties over Amerongen rond de reformatie.

De Rooden Leeuw is de enige "herberg" van de vele herbergen, die Amerongen heeft gekend, die nog deels in bedrijf is als horecaonderneming. Dat maakt de Rooden Leeuw als bedrijf heel uniek. In de 17e eeuw lag aan wat nu de Drostestraat heet en toen de Nederstraat "In de Wildeman" en op de Hof de Helm, later de prins van Oranje genoemd. Aan de kant van de kerk lagen de Zwaan en de Roskam. Aan de Overstraat lagen dan nog het Bonte Peerd, de Posthoorn en het wapen van Utrecht. Aan de Lekdijk de "In de Veertig Gaarden" en buitendijks aan de weg naar het veer de herberg "Op den Duinen".

De Rooden Leeuw heeft een lange voorgeschiedenis, die nauw is verbonden aan die van de Sint-Pieterskerk, de eerste Amerongse kerk. Sinds begin 14e eeuw zijn er twee kerken de Pieter- en de Andrieskerk. De herberg vormde een soort twee eenheid met die oude kerk, zoals in Leersum nog steeds zichtbaar is met de slijterij King William en de Michaelkerk. Voor de Andrieskerk stond nog tot het einde van de 19e eeuw de zeer aanzienlijke herberg de Zwaan vlak voor de ingang van de kerk.

De Rooden Leeuw ligt sinds de vroege middeleeuwen op het kruispunt van de weg naar het veer en de drukst bebouwde straat van het dorp

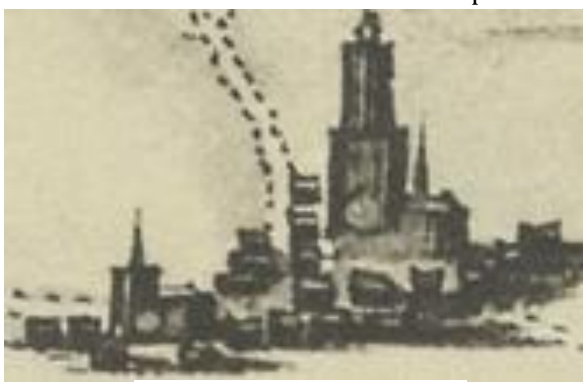

Amerongen 1557 Sgrooten

Oude kern met St Pieterskerk

Amerongen. De meeste van de veertig huizen in het midden van de 16e eeuw liggen met hun hofstede aan weerszijde van de weg langs de noord gracht van het huis Amerongen.

De contouren van de aller vroegste nederzetting zijn op de plek van de Rooden Leeuw in het stratenpatroon te zien. De halve cirkel, waarlangs de Gasthuisstraat boven het restaurant verloopt heeft de vorm van een aarden ringburg wal, zoals die in de omgeving meer werd opgeworpen. Deze vorm werd ook wel kromme hoek genoemd.
De wal had een beschermende functie en maakte de afwatering langs de zijden ervan mogelijk.
Aan de hof van de Pieterskerk ligt tien jaar voor het uitbreken van de 80-jarige oorlog nog het erf van de pastoor en de woningen en het gasthuis van het Sint Barbara Gilde. Daar aan de hof en tegenover de landerijen van de vicarie van Sint Joosten ligt dan al een herberg met de naam de Rooden Leeuw.

Hof van Sint-Pieter en Kasteel

Aan het einde van de 16e eeuw koopt een van de rijkste mannen van het dorp, drost Gerard van Harn *den Roede Leeuw* met de bij behorende hofstede. De herberg verkeert dan in vervallen toestand, evenals de Sint-Pieterskerk.

EEN KLEINE ANEKDOTE: voordat de drost de koop kan sluiten moet de gerechtsbode nog helemaal naar Nijmegen. De bode wordt naar de vorige eigenaar gestuurd. Dat is een oud schepen van het Amerongse gerecht, die inmiddels in Nijmegen woont. De bode treft de oud schepen in beschonken toestand aan. Kennelijk slaagt de deal en de drost wordt eigenaar van de Rooden Leeuw.

Korte tijd later komt de 80-jarige oorlog ook naar Amerongen. Vooral de veldslag van 1585 en het doortrekkende leger van Leicester, de na de moord op Willem van Oranje ingehuurde Engelse stadhouder laten vernietigende sporen achter in de oude kern van het dorp. Het gasthuis, de school en de pastorie liggen er verwoest bij, de Rooden Leeuw ondergaat hetzelfde lot.

De volgende drost Gijsbert van Reede, een onechte zoon van Frederik van Reede koopt namelijk aan het begin van de 17e eeuw een ledig erf op de plek, waar eens de Rooden Leeuw heeft gestaan.
Het oude huis is verdwenen. Na verloop van tijd verrijst erop hetzelfde perceel een nieuw huis met dezelfde naam. Er wordt weer gekaart en gevochten, ook tussen collega herbergiers. De vechtboete is in Amerongen, zoals ook elders de boete, die het meest door de drost wordt opgelegd. Volgens de regels komt een derde van de boetes toe aan de armen, de kerkenraad ziet daar scherp op toe.
De Rooden Leeuw wordt in de loop van de tijd door verschillende families gerund, zoals zoveel onroerend goed in het dorp komt de herberg uiteindelijk in handen van de familie Van Reede.